

Ngày Sau N^hi Lại Ngày Xưa

 Nhớ Ca Sĩ Thái Thanh Mưa buồn mở nhạc giọng trong thanh Hơi vút đưa tình lướt phím nhanh Tưởng nhớ yêu thương người nghệ sĩ Nâng tài lão luyện đã thành danh Tròn trăng thiếu nữ thắm khi nào Tuyệt diệu âm bè luyện lấy cao <i>Kỷ Vật Cho Em</i> buồn ứa lệ <i>Giông Sông Xanh, Gánh Lúa</i> ngời ca Ô Mẽ Ly bộ từ hoá nhau Gần bờ anh em một chuyến tàu Ban hợp ca Thăng Long nổi tiếng Dâng đời tài nghệ những viên châu <i>Người Về, Lòng Mẹ</i> nở ngàn hoa <i>Dạ Khúc</i> ngày xưa quyến nường tà <i>Mái Tóc Dạ Hương</i> còn đắm đuối <i>Nghìn Thu</i> tiếng hát chẳng rời xa . Minh Thủy Tháng 3/24/2020	 Giã Biệt Thái Thanh Cánh Nhạn bay cao tiếc vạt hồi Theo vờn tiếng hát gọi mây trôi Ca tràn thế kỷ danh lưng đỉnh Giọng vượt thời gian tiếng nói ngời Là lướt câu duyên gieo ánh mắt Em đêm chờ ai thả làn môi Nay còn để lại lòng thương nhớ Nghệ sĩ ưu tài chẳng nhạt phôi Minh Thủy Tháng 3/18/2020	 Tưởng Nhớ Ca Sĩ Thái Thanh Chị Thái Thanh lia cội giá băng Buồn dâng kỷ ức vẫn in hân Người Về* thuở ấy trời mơ phủ Dạ Khúc* hóm nào khói áo giăng Kỷ Niệm* từng làm trắng uốn dẻo Hoài Hương* đã khiến gió xoay quán Say mê tiếng hát ngời thần tượng Nguyên ước cho người sớm vãn thăng Minh Thủy Tháng 3/17/2020
--	---	---

Ngày thứ ba 17 tháng 3 năm 2020 nghe tin cô Thái Thanh ra đi, đau biết cô đã 86 tuổi, cái tuổi của Sinh, Lão, Bệnh và bây giờ là T^h. Giữa lúc bệnh dịch Covid_19 lây lan hoành hành khắp nơi, mọi người đều bị cách ly ở nhà, chúng ai gặp ai, tôi thật ngậm ngùi thương cảm Cô mất trong hoàn cảnh éo le, không có bạn bè thăm viếng, đưa tiễn...

Cô là người gần gũi biết bao kỷ niệm thời con gái. Tôi nghĩ phải có một bài viết về th^h tượng của mình. Từ lúc nào tiếng hát của Cô đã th^h trong tim trong óc tôi “Người Đi Qua Đời Tôi” (thơ Tr^un Dạ Từ, nhạc Phạm đình Chương)

“Người đi qua đời tôi trong những chiều đông s^u

Mưa mù lên m^y vai gió mù lên m^y trời

Người đi qua đời tôi hⁿ lưng miⁿ rét mướt,

Vàng xưa đ^y d^u chân đen tⁱ vùng lãng quên

Bàn tay m^m khói sương tiếng hát nào hơ nóng

Và ai qua đời tôi chiu âm vang ngàn sóng

Trên li vo nghĩa trang

Nghe những lời linh hon, nghe những lời linh hon

Trong mộ phon đen toi đen...”

Hii đó Huo có những quán cà phê bàn gho thường đặt trong sân vườn rot thơ mộng, dân Huo đi uong cà phê như cái thú tao nhã , ngoi trom ngâm hàng giờ, nhìn phin cà phê nho giọt, tho hon theo dòng nhạc êm dịu, không nhot thiot phoi là đôi tình nhân, hay đám thanh niên, mà còn có đám nữ ro nhau lựa góc hiên thom nhìn những giọt mưa rơi tí tách xuong thành bong bóng vỡ, nghe Cô TT ru hon với “Ngàn Thu Áo Tím”

“Ngàn thu mưa rơi trên áo em màu tím

Ngàn thu đau thương vương áo em màu tím

Nhuộm tím những chuoi ngày vong nhau

Tháng năm càng lướt mau

Biot bao giờ thoy nhau...” (Hoàng Trọng & Vĩnh Phúc)

Những chiu Hạ vàng nhóm chúng tôi thường ro nhau đon nhà bạn Nhã Phương bên Đập Đá hái kho ngọt và nhiu thứ trái cây trong khu vườn rộng, troi chiu sau vườn nhìn ra bon sông, bạn xách cassette kèm cuon băng Thái Thanh, có lúc gặp anh Cường coa bạn đi lính vo thăm nhà, thoy tụi này cũng nhập bọn vác đàn theo ca hát. Chúng tôi ngoi nhìn bóng con đồ lung thung trôi chom chậm với hình onh người đứng buông tay chèo, chiu nhạt bên kia bờ, thom từng lời nhạc coa Cung Tion theo tiong hát réo roc huyon hoặc coa Cô trong bài “Hương Xưa”

“Người ơi, chiu nào có nong vàng hion hoà sưoi om nơi nơi?

Người ơi, chiu nào có thu vo cho tôi nhạt lá thu rơi?

Tình có ghi lên đôi môi. Sou có phai nhòa cuộc đời

Người vãn thương yêu loài người và yên vui cuộc sống vui

Đời êm như tiếng hát của lứa đôi.

Đời êm như tiếng hát của lứa đôi...”

Mặc ai nói chuyện, tôi vãn thu mình trong thảnh thơi giới xa xôi mơ hồ theo cung điệu trầm bổng cùng “Dạ Khúc” (serenade) lời Việt: Phạm Duy

“Chiều buồn nhẹ xuống đời

Người tình tìm đến người

Thầy run run trong chiều phai

Và sau cửa đón cười

Tình bạn của lứa đôi

Thoáng hương trong chiều rơi...”

Giọng càng lúc càng cao vút điệu luyện vãn nhạc lý và kỹ thuật, nhất là bài “Dòng Sông Xanh” với điệu valse dập dậm ngây ngất cho ta mơ cảnh đẹp nước Pháp tuyệt vời lãng mạn.

Có lần xem tivi chương trình nhạc “Tiếng Tơ Đòng”, lúc đó Cô chỉ 42 tuổi xuất hiện với bài “Ô Mê Ly” của Văn Phụng. Cô đang hát, tóc xõa ngang vai, anh tôi đi đâu về vừa thấy thì la lên “Tội quá má ơi, cột tóc lên cho con nhờ...”. Vì tôi rất sợ anh nên không hề nói chuyện ngang hàng, nhưng trong lòng giận lắm chững thềm ngó mặt một thời gian. Tiếc là bây giờ anh đã nằm dưới lòng đất lạnh, chứ nếu còn sống thấy tôi xõa tóc, chắc bị anh rượt chạy khắp làng quá, mà cũng lạ thiệt... đến tuổi 65 tôi vẫn còn muốn xõa tóc mỗi khi mặc áo dài “dáng huyênh tha thướt đê mê, tóc dài thướt gió lê thê...”, thơ văn nhiều lúc đã trang điểm cho tôi cái cảm giác mình vẫn còn... trẻ, có lẽ sẽ làm ngửa mặt thiên hạ, nhưng lại làm tôi hạnh phúc mơ hồ rằng... tôi không còn thời xuân mộng, nhưng cũng chưa già, mà tôi ở thế giới của âm nhạc mây mưa bao tư tưởng, đêm cùng

chén nguyệt, ngày nhật nòng hạ..., có lẽ tôi mê mẩn thơ văn, trong đầu chồm muốn sống với thế giới đầy tiếng thu trắng sữa nên bị lạm “Mái Tóc Dạ Hương” (thơ Đinh Hùng, Nguyễn Hiên phổ nhạc).

“Rời đây trên những lối đi này.

Ta sẽ cùng ai tay nạm tay.

Nhịp chân lưu luyến mãi cung đàn.

Buông lòng chìm tâm tư đắm say

Dĩ vãng nào xanh như mắt em.

Chao ôi! màu sương tóc buông móm

Nét buồn Khuê các hoen sương ph.

Nhặt ánh sao ngàn bên dáng xiêm...”

Còn nhớ giờ ra chơi trong sân trường, từng cặp, từng nhóm đi dạo dưới hàng cây xanh, chúng tôi 3 đứa gặm Thu Sương, Hiên và tôi đi lượm từng giọt nòng đầu hạ, tình cờ nói chuyện về thơ Phạm Thiên Thư được Phạm Duy phổ nhạc bài “Ngày xưa Hoàng Thị”

“Em tan trường về. Mưa bay mờ mờ.

Anh trao vội vàng. Chùm hoa mới n

Ép vào cuốn về. Muôn thu còn thương còn thương...”

Hiên đang say sưa hát, bỗng dừng ngừng lại, hỏi tôi

– Ê Minh ...mi thích giọng ai hát

– Đợi với tao nghe ai cũng không bằng Thái Thanh, thý đậm đà làm sao

Hiên nghe vậy khoái quá

– Đúng, tao cùng s[ợ] thích như mi, tao thích giọng Cô l[ạ]m, rứa còn Thu Sương... mi thích ca sĩ mô

Thu Sương từ t[ên] nói

– Tao thích LT, nghe giọng TT có v[ấn] ...mệt mệt làm sao

– Hi[ệp]n nghe nói vậy như bị điện giật, lúc đó tôi đi giữa, nó ch[ấn]m qua người tôi, giận dữ với Thu Sương

– Xin l[ạ]i mi ...chính LT giọng nghe mới mệt mệt

Dù tôi không cùng quan đi[ểm] với Thu Sương, dù th[ể]n tượng c[ủa] tôi bị chê “nghe mệt mệt”, nhưng thường chơi bạn tôi không mu[ốn] m[ất] lòng ai, nên im lặng và can ngăn 2 đứa b[ỏ] qua chuyện đó. Thu Sương tánh đằm ch[àng] nói thêm gì nữa khi bị Hi[ệp]n sùng sộ, b[ỏ] ngang 2 đứa tôi, tr[ở] v[ề] lớp sớm. Còn lại tôi với Hi[ệp]n

– Mi làm cái chi mà n[óng] nóng ghê rứa

– Chứ mi không th[ể]y giọng ca như rứa mà h[ể]n “nghe mệt mệt” à?

R[ồi] thì 2 đứa giận đ[ến] m[ột] tháng, chúng nó nhìn nhau kênh kênh cái mặt lên, Thu Sương giận c[àng] tôi luôn, nhưng không kênh mặt, ch[ỉ] là không thân như trước thôi

Một hôm theo Tuy[ên] Ái v[ề] quê Ngoại ăn đám gi[ỗ], xe đồ dừng ngoài lộ, mu[ốn] vào làng ph[ải] đi bộ r[ất] xa, ngang qua th[ôn] ruộng lúa chín vàng, có s[ố] người lom khom c[ắt] lúa. Nhìn đ[ang] h[ể] mới kho[ng] 2 giờ chi[ều], Tuy[ên] Ái không mu[ốn] v[ề] nhà Ngoại sớm, h[ể]n b[ỏ]o v[ề] sớm ph[ải] phụ làm việc, chi bằng ng[ồi] ngoài nhìn trời nhìn đ[ất] xem c[ảnh] đ[ang] quê tho[ải] mái, canh giờ v[ề] ch[ỉ] có ăn thôi, tôi trợn m[ắt] nhìn h[ể]n nhưng r[ồi] 2 đứa phá lên cười đ[ang] tình cái lười biếng [ở] thành ph[ố] lâu nay ch[ỉ] có ăn học... nhác ch[ảy] thây.

Hai đứa ng[ồi] xu[ống] l[ên] bờ ruộng, hái những cây lúa non th[ể]y hạt gạo bên trong, tự nhiên c[ảm] giác b[ỏ]i h[ể]i thích thú. Có anh thanh niên đang h[ớt] vén c[ỏ] g[ần] đó, Tuy[ên] Ái mon men tới g[ần] h[ể]i:

- Anh hớt cò đó về làm chi rứa ?
- Về phơi khô chum nấu cơm
- Anh gặt lúa, làm lụng suốt ngày có mệt không?
- Mệt chứ, nhưng dưới quê thì chớ làm nghề gì thôi, mà 2 0 đồng thành phố xuống phố không?

Bạn tôi gặt đâu, rồi không biết hái chi nữa, máu nghịch ngợm hèn bắt đâu nãi lên

- Anh cúp tóc ở mô rứa ?
- Hái chi rứa?

Một anh chàng ngơng lên nhìn có vẻ ngạc nhiên.

- Thấy đâu tóc anh đẹp quá hái cho biết
- Cám ơn ...tui làm chi đẹp bằng mấy 0 mấy Cậu trên thành phố được.
- Anh có vợ chưa ?

Lần này anh thanh niên không thêm trả lời, cứ im lặng làm việc. Bạn tôi hớt chọc ghẹo được, rồi tôi đi tà tà ngắm mọi người trên đồng ruộng. Tôi bắt đầu thấy rung động với nét đẹp quê hương, con người mộc mạc và sự cần cù lao động, mà từ lâu nơi thành phố chúng tôi thấy. Giọt nắng làm áo họ thấm ướt mồ hôi, mùi lúa thơm phảng phất, đồng ruộng bát ngát mênh mông, gió thổi rì rào những khóm tre trên bờ đường... Thật thỏa lòng tôi luôn ao ước, nên thường dặn dò các bạn "Khi mô về làng ngoại nội nhớ rủ đi với nghe"

Canh giờ tới nhà ngoại của Tuyến Ái, đến nơi đúng lúc bà con vừa cúng xong, dọn mâm xuống. Cậu, mợ, dì, bà Ngoại mừng rỡ ôm cháu hái đi đâu, đã có sẵn ba mẹ Tuyến Ái về trước hôm qua, còn dự tính mai mới lên lại thành phố. Mọi người chăm thức ăn cho 2 đứa, bới xôi, thịt gà, cam quýt trong vườn dọn lại một xách, bắt chúng tôi lên sớm, mai còn đi học.

Sau chuy n đó, cứ nhớ hoài c nh đ ng qu , v  nhà
t i thích nghe bài “Tình Ca” của Phạm Duy qua tiếng hát Thái
Thanh th m trong mạch máu từng lời nhạc, nghĩa tình qu  hương
đậm đà...

“Tôi yêu tiếng nước tôi từ khi mới ra đời, người  i

Mẹ hi n ru những câu xa v i

À à  i! Tiếng ru mu n đời

Tiếng nước tôi! B n ngàn năm r ng r  buồn vui

Kh c cười theo mệnh nước n i trôi, nước  i...

Tiếng nước tôi! Tiếng mẹ sinh từ lúc nằm n i

Thoát nghìn năm thành tiếng lòng tôi, nước  i

.....

T i yêu bác nông phu, đội sương n ng bên bờ ruộng sâu

V i ngàn năm đứng trên đất nghèo

Mình đ ng da s c không phai màu

T m  o n u! Những mẹ qu  ch  bi t c n lao

Những tr  qu  bạn với đàn trâu,  o  i

T m  o n u! Rướn mình đi từ c i rừng cao

D t dìu nhau vào đ n Cà Mau,  o  i

T i yêu bi t bao người

Lý, Lê, Tr n... và còn ai nữa

Những anh hùng của thời xa xưa

Những anh hùng của một ngày mai

Vì yêu, yêu nước, yêu nòi

Ngày xuân tôi hát nên bài tình ca

Ruộng xanh tươi tốt quê nhà

Lòng tôi đã nở như là đóa hoa..."

Một thời xóm tôi xuất hiện chàng họa sĩ tới thuê nhà trước mặt, tôi nhìn anh chàng cũng như bao người khác với trạng thái bình thường, nhưng khi mới chiều hè anh ra đứng bất động, mắt chăm chú ngó lên trời, tôi đoán có thể quan sát chân trời, có thể mây bay, hoặc có thể ráng mặt trời... để lấy màu hòa sắc. Những lúc ấy tôi đang ngồi bên khung cửa sổ, ngừng lên chợt rung động theo hình ảnh người thanh niên đứng phút giây xuất hiện. Không hiểu sao anh ta hay biết nhạc bài "Một Mùa Đông" được phổ thơ của Lưu Trọng Lư do cô TT hát, dù lúc đó đang vào thời tiết hạ, tôi hay lắng nghe và nhớ đoạn ...

"Em ngồi trong song cửa. Anh đứng dựa tường hoa,

Nhìn nhau mà lệ ứa, Một ngày một cách xa

Yêu hết một mùa đông. Không một lần đã nói

Nhìn nhau buồn vời vợi. Có nói cũng không cùng..." (Phạm Duy)

Buổi chiều trên đường đi học về, gần đến ngõ đã nghe tiếng cô TT vang lên điệp khúc ấy, lòng tôi cũng nao nao tưởng tượng như anh chàng đang dành tặng bài hát này cho mình, "chắc hẳn anh vẫn thấy mình ngồi bên song cửa...", sắp tới nhà anh, người tôi run lên, tim đập rộn ràng, mặt quay ngược lại, bên tai tiếng hát vẫn vang lên "Em ngồi trong song cửa. Anh đứng tựa vườn hoa..."

Rồi một chiều Thu... mùa Thu nơi xứ Huế thường pha chút tím trên nền trời, cuối chân mây và khắp nơi đường biệt bao tà áo tím thướt tha, đó là đặc điểm của Huế ...Anh lại ra đứng ngoài ban công nhưng lần này có hình bóng người thiếu nữ diễm kiều trong tà áo tím, mái tóc xõa dài, cùng đứng cạnh

nhìn theo hướng tay anh chỉ về phía chân trời. Hai người có vẻ tương đối đang bàn điếu gì, có lẽ cô đó học cùng lớp với ngành hội họa!!

Từ đó tôi ôm mùa đông xứ Huế buồn hiu hắt, buồn nhạc văn mĩ, cô Thái Thanh văn thơ làn hơi du dương nhưng tôi thấy “mỗi ngày mỗi cách xa...” xa trong cuộc sống, xa với tình yêu mà thật gần bài hát. Tôi đã biết cảm nhận “trên ngọn tình sâu”

Qua khỏi mùa đông anh cũng dọn nhà đi nơi khác, để lại trong tôi kỷ niệm về “Một Mùa Đông” anh đã cho những mơ màng rung động, những phút dệt mộng tình yêu đơn phương nhẹ nhàng như sương khói.

Còn nhớ những buổi chiều bạn bè tìm đến quán Hoa hồng 9, trời mùa đông lạnh lẽo, bên ngoài mưa rơi, trong quán Thái Thanh hát “Giòng Sông Xanh”, “Tình Hoài Hương”, “Dưới Giàn Hoa Cũ”, “Dạ Khúc”... Cùng tách trà lipton nóng, được bỏ hạt ô mai vào trong, trên có lát cam, vị thơm của trà pha mặn, mùi ngọt của lát cam thật ấm áp và sống khoái. Số buồn nhạc được chúng tôi yêu cầu vì giờ vắng khách, mỗi đĩa mỗi tâm trạng... có đĩa đang yêu thắm, có đĩa đang vỡ mộng chán chường, có đĩa đang một tình cảm, thật tình... cho nên nghe bạn nào cũng thấy hợp, cũng se lòng thật dạ đến ngây ngất. Không nhất thiết phải nói với nhau, nhưng chúng tôi rất cần có nhau mỗi khi đi uống cà phê, bởi vì đã số những quán cà phê ở Huế rất trộm lòng và thanh lịch, hầu như vào đó để nghe nhạc cho nên bọn con gái chúng ngại điếu gì mà không hưởng những giây phút thảnh thơi như vậy.

Sau 1975 mọi người như từ trên cao rút xuống vực sâu, tình thần suy sụp, không còn niềm tin, không còn nguỵ vui bám víu. Mọi gia đình đều ly tán, bỏ tất cả... Dân Huế bán nhà vào Nam rất đông. Gia đình bạn tôi tên Dung cũng vào cư xá Thanh Đa ở chật hẹp trong căn chung cư. Vào khoảng năm 80, 81 tôi cũng tìm đường vượt biên, ở nhà bạn thuê hàng áo dài chung. Tôi chỉ cần có chỗ tá túc trong thời gian chờ đợi liên lạc đường dây tị nạn, nên thuê kiếng bao nhiêu tiền tôi không

đề ý, giao hết cho bạn chi tiêu ăn uống. Gia đình bạn có tới 12 chị em, mẹ mất trước 75, cha đi “tù cải tạo” chưa về. Một hôm Dung mua được cuốn cassettes cũ của ai với tựa đề “Em Ra Đi Mùa Thu” cô TT hát, nhưng trước khi mua, Dung hỏi cô nhà:

Tiền chợ mỗi ngày tiêu chuẩn chỉ \$10 (bạc bèo) có ai chấp nhận hôm nay ăn rau muống chằm xì dầu, đi tiền mua cuốn nhạc không? May em nhớ chúng đề ý, người lớn muốn làm gì thì làm, các chị lớn hoan nghênh liền:

– Chị Dung mua đi, ăn rau một ngày mô có chết, nghe nhạc cho đỡ tai.

Thì là mâm cơm chỉ có tô xì dầu xào ớt tươi chan cơm và mấy bó rau luộc. Giây phút lịm người nhất là sau những buổi cơm trưa, đóng cửa, không gian mờ tối căn nhà nằm hết dưới sàn xi măng, mấy nhạc ru giấc ngủ, nghe đến thuộc lòng các bản nhạc “Hòn vọng phu 1”, “Gánh Lúa”, “Cho Tôi Yêu Lại Từ Đầu”, “Em Ra Đi Mùa Thu”, “Quê Em”, “Thư Gửi Người Chiên Bình”, “Ca Dao Mẹ”, “Phút Đầu Tiên” ...v.v... Dù thời gian đó ai cũng bị tình trạng ăn uống thiếu hụt, nhưng những buổi trưa như vậy đã bồi dưỡng nhiều cho tâm hồn chúng tôi được tươi mát dịu vợi, nhất là ...

“Em ra đi mùa thu, mùa thu không trở lại

Đem lá úa mùa thu, đo sẫu ngập tim tôi

.....

Hôm em ra đi mùa thu. Mùa thu không trở lại

Lá úa khóc người đi. Sương mờ dâng lên mi

Em ra đi mùa thu. Mùa lá rơi ngập ngừng

Đem lá úa sẫu lên, bao giờ cho tôi quên... (Phạm Trọng Cầu)

Còn gì sung sướng hơn được hài lòng với mộng, tôi còn nhớ thầy dạy môn đạo đức đã giảng “tư tưởng tượng hay giấc mơ là trạng thái của sự thiếu thốn đè nén”, nên nó giải tỏa và

thưa hẳn bằng phương cách đó. Chúng tôi được ve vuốt bởi tiếng hát “thuộc phận”, đưa hồn lâng lâng lên thâu tận mây xanh, quay lưng thực tại để được ru, được đi vào khung trời lãng mạn của Paris với khu vườn Luxembourg, và hóng mát bên dòng sông Seine rồi đi dần vào giấc ngủ thản nhiên.

Không còn niềm rung động nào bằng thời điểm đó chìm lòng theo “Cho Tôi Lại Từ Đầu” sáng tác của Trần Quang Lộc, chúng tôi gần như mê man với bản nhạc này, dĩ nhiên chắc có “Tiếng hát vượt thời gian” mới diễn đạt sâu sắc được

“Cho tôi bước lại con đường làng. Ngày đầu cắp sách đến trường.

Bên tai tiếng cười tiếng nói lạ. Dịu dàng mùi thơm giấy mới

Cho tôi hát lại câu hát đầu. Như thu mẹ ru rất yêu

Tay tôi xấp hoài con diều nhè. Để ước mơ vào mây cao

Cho tôi giữ lại khung trời mộng. Chiều vò đui bướm trên đàng

Nâng niu hát đùa với dế nhè. Trôi mình nằm trên cỏ mềm

Cho tôi đứng chờ em cuối đường. Lá đổ lòng nghe vãn vương

Thơ tôi viết hoài cho tình mộng. Để hát cho người yêu nhau

Cho tôi lại từ đầu ...Để được khóc, được thương được nhớ

Cho tôi lòng thật thà ...trên môi đời nghiệt ngã

Để hương xưa ...nhẹ xuống tình già

Cho tôi nói lại tiếng tình đầu. Một chiều em đứng bên cầu

Che nghiêng nón cười như dế mộng. Thẹn thùng nụ hoa mới hé

Cho tôi nhớ lại hương tóc mềm. Gió chiều thổi hương mềm vai

Đêm mơ thấy tình đi nhẹ nhẹ. Mà nhớ em ngày xa xăm...”

Cuối năm 1985 tôi qua Mỹ bằng đường biển, cô em họ của ông xã tôi cũng vượt biển tới đảo Galang, được bố chúng tôi báo lãnh qua Mỹ sống chung nhà. Một hôm ông Thầy cũ muốn thăm cô em, cô không muốn tiếp tại nhà đông đúc nên rủ tôi đến nơi ông . Hai người nói chuyện, tôi ngồi nhìn máy tờ báo, tình cờ thấy tấm poster quảng cáo đêm nhạc Thái Thanh vừa qua Mỹ, thầy tôi cứ nhìn chăm, ông Thầy quay qua hỏi tôi:

– Chị thích tiếng hát ca sĩ nào nhất

– Thái Thanh

Ông Thầy sáng mắt:

– OK...tôi mời chị và Vân đi xem buổi ca nhạc cuối tuần này có được không?

Tôi đưa mắt nhìn Vân không trả lời, Vân lạnh ý nói sẽ xem lại chương trình rồi trả lời sau.

Nhìn giá vé buổi ca nhạc dù không phải hạng nhất nhưng tôi cũng le lưỡi thầy số tiền rất lớn, mới qua lại tay trống rất ngại chông muốn đi, còn Vân thì không mê nhạc cho lắm, nhưng ông Thầy có vẻ nhiệt tình mời mọc như người gặp được tri kỷ

– Chị mê tiếng hát Thái Thanh nên tôi mừng lắm, muốn có người hợp số thích cùng đi nghe.

Vân thương tôi nên cũng xiêu lòng nhận lời. Đêm đó ông thầy đến nhà chỉ 2 chị em đi. Nếu như còn ở VN, mà lại ở Huế đời nào tôi được xem buổi văn nghệ như vậy.

Bước vào rạp, tìm tôi hỏi hộp như sắp được gặp lại cố nhân. Chương trình có phần phụ diễn ca sĩ Ngọc Lan. Cô TT hát say sưa những bản quen thuộc tôi từng nghe như “Mái Tóc Dạ Hương”, “Kẻ Vật Cho Em”, “ Quán Bên Đường”, “Tình Ca”, “Bóng Người Đi”...v..v.... Giờ giải lao tôi không ngại chen chân mua cuốn CD “Quê Hương và Kỷ Niệm”, mừng rỡ có 2 bài tôi ghiền nhất là “Giòng Sông Xanh” và “Đôi Mắt Người Sơn Tây”. Đó là món quà đặc biệt nhất ngày tôi vừa bước chân đến Mỹ được hơn 3

tháng.

Thời gian tiếp tôi học lái xe có người chuyên nghề dạy. Ông là cựu sĩ quan, ngoài giờ làm hãng điện thoại, dạy thêm kỹ thuật lái xe. Sau giờ học trên đường trở về nhà, tôi thường ông bật nhạc Minh Hiếu trên xe, ông hỏi tôi thích giọng ai, tôi cho biết thích TT, ông vui mừng hứa sẽ tặng tôi cuốn băng TT. Tôi ông đến nhà đưa liền cuốn CD cho tôi “Đêm Nhớ Trăng Sài Gòn”, đây là những kỷ niệm liên quan đến tiếng hát cô Thái Thanh tôi rất trân quý giữ nó một góc trong tâm hồn...

Cuộc sống bắt đầu thêm mệt theo những bận rộn công việc, không còn thời gian để nghỉ ngơi. Tôi cày ngày 12 tiếng, tháng 30 ngày, đạp theo chân người Mỹ vì cũng phải sắm xe, nợ nhà, thêm bận tính dân Huân hay lo xa, cày được cứ cày, lỡ ngày mai thất nghiệp. Về nhà chỉ biết thêm giấc ngủ, tuy nhiên cũng còn nũng nịu bắt cô TT đọc dù chỉ 1, 2 bài rồi say giấc ngủ dễ dàng. Vài năm sau tôi thay công việc làm cho company Kyle Design nên được nghỉ ngày cuối tuần thông thoáng.

Giấc ngủ muộn màng, mở tung cánh cửa sổ thấy bầu trời trong sáng rực nắng hạ, hay màn mưa mù ngoài song, cảm giác sung sướng thoát khỏi cảnh bị đóng hờ báo thức. Nằm nướng nghe nhạc chỉ cần máy đọc đầu giường, nghe cô đưa vào kỷ niệm xa xưa... Hay là pha ly cà phê sữa nóng, ngồi một mình nơi phòng khách nghe nhạc lớn thoải mái, ngồi bất động để tâm hồn lạc lơi về miền quá khứ...

“Mời người lên xe về miền quá khứ.

Mời người đem theo toàn vẹn thương yêu

Đứng tiễn người vào dĩ vãng nhạt mờ.

Sẽ có chông chênh đón đợi

Nơi gót người vào dĩ vãng nhiệm mờ.

Có lẽ kỷ niệm trước sau ...”

Giọng hát cô uốn lượn theo nhiều cung bậc, xoáy sâu vào lời nhạc mang hồn thi ca phong phú, xoáy mạnh vào tâm hồn tôi ngây ngất, có lúc dập dềnh...

“Chiều hành quân qua những đống sim, những đống sim, những đống sim, đống tím hoa sim, tím cỏ chiều hoang biến biệt...” (thơ Hữu Loan nhạc Phạm Duy)

Có lúc lâng lâng ...

“Lòng trong tiếng chiều ngân, nhạc dặt dìu ái ân.

Người ơi nhớ mãi cũng đàn, năm tháng phai tàn, duyên kiếp vẫn còn lỡ làng...

“Chiều Tà” (Phạm Duy dịch)

Có lúc thút ruột

“Lòng Mẹ bao la như biển thái bình dạt dào...”(Y Vân)

Có lúc chùng xuống “Đêm Cuội Cùng” (Phạm đình Chương).

“Đêm nay đêm cuội cùng gần nhau. Lệ buồn rưng rưng, lời hát thương đau.

Nhịp bước băng khuôn ngoài phố lạnh. Giọt sương rơi rớt hồn phiêu linh...”

Tất cả cô đều chuyên chú vào âm nhạc những vui buồn cảm xúc bằng tiếng ca lời nhạc, đã đem tâm hồn tôi đi xa, xa lắm ...tạm quên đời cơm áo, những đè nặng lo âu hiện tại, tìm lại chút bóng ngây thơ dăm trên đường hoa mộng, trôi lại dòng sông xưa, có “bạn bè hiện như thoi, đêm đêm vùi găm cỏ dưới ánh trăng thanh...”. Thuở mây mưa giăng lối, thuở có giàn ti gôn trước hiên nhà, thuở một sớm thức dậy nghe tiếng chim hót, nhìn ánh nắng tràn qua song, vươn vai ra quét sân, thật nhẹ nhàng sợ đau những xác hoa vung vãi, nghe dư âm vang vọng tiếng hát thoi tượng bên tai, rồi hát nhỏ nhỏ:

“Bao nhiêu là ngày. Theo nhau đường

dài

*Trưa trưa chiֿu chiֿu. Thu đông chֿng
nhiֿu*

*Xuân qua rֿi thì. Chia tay phượng nֿ
sang hè...”*

Xứ Mỹ luôn luôn vội vã, tֿt bật, chính giọng hát cô đã kéo lại những giây phút thanh thֿn cho tâm hֿn, bù đắp sau giờ làm việc mệt nhọc. Tôi chợt nhớ đã đọc đâu đó những tư tֿng lớn bày tֿ vֿ giá trị tuyệt vời cֿa âm nhạc, do những nhà soạn nhạc nֿi tiֿng thֿ giới đã nói:

Robert Schumann : *“Nhiệm vụ cao quý cֿa âm nhạc là chiֿu sáng vào những cõi sâu thֿm trong trái tim con người”.*

Gioachino Rossini: *“Ngôn ngữ cֿa âm nhạc là ngôn ngữ chung cֿa tֿt cֿ mọi thֿ hệ và mọi dân tộc; ai cũng hiֿu được nó, bֿi nó được hiֿu bằng trái tim”.*

Beethoven: *“Âm nhạc khơi ngọn lửa trong tim người đàn ông và dâng lệ lên mֿt người phụ nữ”.*

J. B Bach: *“Âm nhạc có thֿ giúp tinh thֿn rũ sạch mọi bụi trֿn cֿa cuộc sֿng thường ngày”*

Tôi làm việc trên thành phֿ Livermore, phֿi chạy qua 2 freeway 880& 580. Mֿi chiֿu trên đường vֿ bị kẹt xe, mֿy cuֿn CD luôn là bạn gֿn gửi, cô luôn đi cạnh tôi an ֿi, vֿ vֿ theo nhịp “Tiֿng Sông Hương” (Phạm đình Chương), “ “Hát Nửa Đi Hương” (Trֿm Tֿ Thiֿng), “ Mẹ Việt Nam Ơi” (Nguyễn Ánh 9)... Cô là người ve vuֿt tôi rֿt nhiֿu bằng sự diֿn đạt sâu sֿc trong từng lời nhạc, bao nhiêu tình tự lãng mạn, vֿ tình yêu quê hương, vֿ đợt nước đau buồn trong thời loạn ly, đֿ sֿc thái cho tôi rung động nhịp thֿ un đúc những cֿm giác buồn vui lֿn lộn...

Cô ra đi... ngậm ngùi và nuֿi tiֿc một bֿo vật vừa bị mֿt mát. Đám tang Cô được tֿ chức tại thành phֿ Westminster thuộc Nam

Cali vào lúc 12 giờ trưa ngày 25 tháng 3. Trước khi tang lễ diễn ra có phần Livestream, tôi thấy có nhiều nghệ sĩ như Cô Kiều Chinh, cô Kim Tước, cô Châu Hà, nhạc sĩ Lam Phương, ca nhạc sĩ Từ Công Phụng, giám đốc Trung Tâm Thúy Nga Tô Văn Lai nói lời chia buồn. Nhìn các nghệ sĩ nay đã tuột hạc bày tỏ cảm xúc, nước mắt tôi ràn rụa ngấm ngùi ...vì bệnh dịch Covid-19, bạn bè thân thiết, khán giả hâm mộ không thể đến thắp nén hương giã biệt, chỉ biết tưởng nhớ nén hương lòng buồn bã lặng lẽ.

Ý Lan, Quỳnh Hương và con cháu mặc áo hồng trong đám tang, cô Thái Thanh nằm bình thản được khoác y phục màu hồng tươi đẹp như mong muốn của cô lúc còn sống, cô đã quan niệm đó là “Màu Hạnh Phúc”. Nhạc vang trong đám tang bằng bài “Tình Ca”

“Tôi yêu tiếng nước tôi từ khi mới ra đời, người ơi

Mẹ hiền ru những câu xa vời

À à ơi! Tiếng ru muôn đời

Tiếng nước tôi! Bón ngàn năm ròng rã buồn vui

Khóc cười theo mệnh nước trôi trôi, nước ơi...”

Chiếc xe đẩy quan tài và con cháu đi sau một đoạn đường xa, mọi người đều hát “Nghìn Trùng Xa Cách” (Phạm Duy)

Nghìn trùng xa cách đời đứt ngang rồi

Còn lời trần trụi gửi đến cho người

Nghìn trùng xa cách người cuối chân trời

Đường dài hạnh phúc cầu chúc cho người...”

Tiếng hát Ý Lan và Quỳnh Hương nức nở nghẹn ngào, chắc hẳn bao nhiêu người hâm mộ cô cũng hát theo và rơi lệ. Bài hát này đã xoáy vào tim tôi ngày xưa khi tôi thật tình, và khi vượt biên qua đảo Pulau Bidong đầu năm 1985, mỗi khi có chuyến tàu rời đảo, tôi thường chứng kiến những cặp yêu thương

nhau phải rời xa đau khổ, tiếng hát cô Thái Thanh vang lên xé buốt, giờ đây tôi lại đưa tiếng cô, nghe lại bài hát trong nỗi lưuân thương, dù biết mọi người cũng sẽ lần lượt ra đi mà thôi...

Bệnh dịch xáo trộn mọi thứ, mọi việc. Tôi đã nghỉ hưu, suốt ngày trong nhà không đi đâu, vì nghĩ tuổi mình không còn trẻ, sức miễn nhiễm có thể yếu để phòng kỹ lưỡng vẫn tốt hơn. Ra vườn chăm tưới hoa, vào nhà ngồi đọc sách nhưng không tập trung đâu óc. Tôi mở Google gõ những bài yêu thích, chờ trừ không tìm ra số bài cô Thái Thanh đã hát, thì quay qua dùng CD mở máy. Tiếng hát cô vẫn du dương, vẫn đưa tôi vào nỗi lưuân xa xưa. Tiếng hát muôn đời ở lại. Đêm tôi bị mất ngủ, bên tai nghe tiếng yêu thương của Cô, tôi say sưa làm thơ về Cô:

Nhớ Ca Sĩ Thái Thanh

Mưa buồn mở nhạc giọng trong thanh

Hơi vút đưa tình lướt phím nhanh

Tưông nhớ yêu thương người nghệ sĩ

Năng tài lão luyện đã thành danh

Tròn trăng thiêu nữ thắm khi nào

Tuyệt diệu âm bè lưuân láy cao

“Kẻ Vật Cho Em “ buồn ứa lệ

“Giòng Sông Xanh”, “Gánh Lúa” ngời ca

“Ô Mê Ly” bộ tứ hoà nhau

Gặp bố anh em một chuyến tàu

Ban hợp ca Thăng Long nổi tiếng

Dâng đời tài nghệ những viên châu

“Người Vắng”, “Lòng Mẹ” nở ngàn hoa

“Dạ Khúc” ngày xưa quyến nòng tà
“Mái Tóc Dạ Hương” còn đằm đuôi
“Nghìn Thu” tiếng hát chong ròi xa

Minh ThúyThành Nội

Giã Biệt Thái Thanh

Cánh Nhạn bay xa tiếng vạn hời
Theo vời tiếng hát gọi mây trôi
Hơi cao thẳm sóng danh lừng đĩnh
Giọng vút buông thuyển tiếng nôi ngời
Rộn rã lời duyên gieo ánh mặt
Êm đềm chữ ái thắm làn môi
Người đi để lại lòng thương nhớ
Nghệ sĩ ưu tài chong nhật phôi

Minh ThúyThành Nội

Tưởng Nhớ Ca Sĩ Thái Thanh

Chị Thái Thanh là cõi giá bằng
Buồn dâng ký ức vẩn in hằn
“Người Vội” “thuở” ngày trời mơ phôi
“Dạ Khúc” hôm nào khói vào giăng
“Kỷ Niệm” từng làm trắng uẩn đò
“Tình Ca” đã khiên gió xoay quần
Say mê tiếng hát ngời thắm tượng

Nguyện ước cho người sớm vẫn thăng

Mình Thúy Thành Nội

Trời đã cuối thu... màu sắc bên ngoài héo úa, cành lá trơ trọi chuồn bị đi theo mùa đông ảm đạm. Biết bao giờ cuộc sống hết con vi khuẩn tàn ác phá hoại. Thiên tai họa tại Bắc Cali, bão gió bên Texas, bi kịch tình bên Seattle... Buồn và lo âu đủ thứ chuyện. Mùa đông lại sắp đến, mùa thường làm con người ta trầm ngâm ngẫm nhìn mưa... thời tâm hồn trôi về ngày tháng cũ, ký ức mơ hồ hoang vắng, tâm tư lạc lõng chơi vơi buông rơi niềm đau nỗi nhớ trên cung sầu phấp lạc...

Tôi đang nghe bài “Tình Cầm” (thơ Hoàng Cầm, nhạc Phạm Duy)

Tiếng hát cô lạnh lạnh, ngây ngất se thắt lòng tôi. Đêm tĩnh lặng, thơ nhạc giờ này là người bạn gần gũi tôi nhất, cô vẫn luôn bên tôi, tiếng hát cô đang vỗ vỗ, dịu dặt tôi đi vào giấc mộng êm đềm thật xa...

“Này anh còn trôi như năm cũ

Quyết đón em về sống với anh

Những buổi chiều buồn phơ phất lại

Anh đàn em hát níu xuân xanh

Nhưng thuyền em buộc bên sông hận

Anh chông quay về với trúc tơ

Ngày tháng Tỳ Bà vương ánh nguyệt

Mộng héo bên song vẫn đợi chờ

Có mây bàng bạc gây thương nhớ

Có ánh trăng vàng soi giấc mơ

Có anh ngẫm lặng so phấp cũ

Mong chờ em hát khúc xuân xưa

Nếu có ngày nào em quay gót

Lui vò thăm lại bến thu xa

Thì đôi mái tóc không xanh nữa

Mây bạc, trăng vàng vùn thướt tha..."

Minh Thúy Thành Nội 2020